

DOI: <https://dx.doi.org/10.18524/2312–6809.2018.27.146613>

ЧЕТВЕРТА МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ З УКРАЇНО-ПОЛЬСЬКОГО ЦИКЛУ (ОДЕСА, 10–11 ВЕРЕСНЯ 2018 РОКУ)

10–11 вересня в Одеському літературному музеї відбулася міжнародна наукова конференція з циклу «Українсько-польське пограниччя. Одеський культурний простір». Цього разу зустріч науковців передбачала широкоформатний діалог навколо актуальної проблематики під доволі містким титулом «Поляки в Одесі та українському Причорномор'ї. Історія — сучасність — співіснування в мультикультурному середовищі міста». Конференція була організована спільними зусиллями кафедри української літератури ОНУ імені І. І. Мечникова та Інституту польської філології Білостоцького університету. Модератори — відомі науковці, професори Наталя Малютіна

та Ярослав Лавський, вже вчетверте збирають на спільній українсько-польській інтелектуальній платформі літературознавців, мовознавців, істориків, культурологів, філософів.

Коло вирішуваних питань охоплювало різні аспекти сучасної гуманітаристики — від етнологічно-краєзнавчих до складних філософських узагальнень щодо ідентичності, налагодження та толерування партнерських взаємин між дружніми та багато в чому схожими Білостоком і Одесою. Учасники конференції у своїх доповідях наголошували на сучасних комунікативно-прикладних вимірах взаємодії між націями і типами культури, механізмах творення міських міфів і текстів. Прогностичний та підкріплений сучасними реаліями потенціал конференції повсякчас давався взнаки. У вітальному слові модератори наголосили на доцільності та практичній необхідності проведення спільних наукових заходів та окреслили найближчі перспективи творчої співпраці. Декан філологічного факультету ОНУ ім. І. І. Меч-

никова, професор Євген Черноіваненко привітав учасників конференції та підкреслив її особливу значущість і користь для розвитку славистики на півдні України.

Робота конференції складалася з двох пленарних та трьох секційних засідань, які проходили в атмосфері діалогу та продуктивного вирішення як традиційних літературознавчих питань, так і повністю нових, пов'язаних радше з модерними тенденціями неофілологічного гатунку. Прикметною була інтердисциплінарність майже усіх доповідей, яка провокувала творчу полеміку, дискусії, бажання побачити в окремому явищі літератури, культури, мистецтва щось комплексне, багатовимірне, значуще...

На першому засіданні прозвучали доповіді, присвячені імагосфері Одеси в польській літературній публіцистиці (проф. Даріуш Ротт, Катовіце), побутуванню одеської теми в історичному наративі (проф. Валентина Мусій, Одеса), рецепції польської культури у творчості одеських письменників (проф. Євген Васильєв, Рівне), мовним аспектам вираження етнічної свідомості (проф. Олена Войцева, Одеса), національної ідентичності (проф. Люцина Александрович-Пендих, Варшава), проблемам міжсуб'єктної комунікації в діалозі культур (проф. Єжи Нікіторович, Білосток), антропологічній компоненті творчої особистості на культурному пограниччі (доц. Артур Малиновський, Одеса).

Персоналії польських письменників та роль Адама Міцкевича у створенні інонаціональної візії Одеси обговорювалися на першому секційному засіданні. Вельми цікаві доповіді виголосили Малгожата Буржка-Янік (Ополе, Польща), Мартін Байко (Білосток, Польща), Агнешка Бук (Жешув, Польща), Наталя Коробкова (Одеса, Україна), Іоанна Годлевська (Білосток, Польща). Інтерпретація одеського тексту в польській літературі, персональних біографем, філософії відчуття себе в Іншому, ландшафтно-психологічних етюдів у творах засвідчила можливості новітнього літературознавства у висвітленні «вічних» у нашому науковому дискурсі проблем і тем. Доволі оригінальне витлумачення постаті Й. Сенковського в імагологічному вимірі знайшло у доповіді професора Ярослава Лавського. Простежена літературознавцем сукупність різноманітних чинників соціоісторичного, мовного, культурно-ментального, психологічного характеру зумовила особливу креативність та життєву нестабільність польського письменника у російському середовищі. Проблема «свого» і «чужого»

крізь призму містифікації вирішувалася доцентом Наталею Коробковою, яка застосувала в доповіді найістотніший пласт ідентифікації — історичні джерела про польських легендарних жінок.

Польська культура у дзеркалі історії та сучасності була представлена доповідями доцентів Ірини Нечиталюк та Тетяни Шевченко, співробітників Одеського літературного музею Катерини Хоменко та Оксани Козаченко, доцента Тамари Морєвої, доктора Міхала Седлецького. Оригінальне витлумачення історичної події в художньому дискурсі у зв'язку із сучасністю запропоновувала доцент Оксана Шупта-В'язовська. Вельми цікавий образ Одеси очима поляків у проєкті Агнешкі Ціхоцької був предметом розмислів проф. А. Яніцкої.

Культуральними візіями одесько-польського простору опікувалися учасники третього секційного засідання: проф. Мацей Врублевський (Торунь, Польща), доктор Павло Войцеховський (Гданськ, Польща), Олена Яворська (Одеса, Україна), доктор Кшиштоф Коротких (Білосток, Польща), доцент Іраїда Томбулатова (Одеса, Україна), магістр Казимир Богуш (Білосток, Польща), магістр Ірена Шевченко (Білосток, Польща). Широкоформатний погляд на Одесу з точки зору кінематографу, історичної науки, публіцистики, соціальних комунікацій, ідеології та ландшафту продемонстрував неабиякий потенціал сучасної гуманітаристики та доцільність застосування її підходів до вирішення особливих літературознавчих питань.

У заключному пленарному засіданні польсько-українські культурині взаємини постали в обширах інтердисциплінарного висвітлення та акцентування артефактної природи окремих явищ. Трансформації семантики українських дум у польських перекладах цікавили проф. Віолетту Врублевську (Торунь, Польща), про феномен фронтирної свідомості доповідав проф. Ярослав Поліщук, кінематографічний ракурс культурного пограниччя виявила проф. Тетяна Мейзерська (Київ, Україна), екзистенційно-психологічний досвід ХІХ століття висвітлено доктором Малгожатою Літвінович (Варшава, Польща), власне мистецька складова у міжкультурній комунікації становила предмет розмислів проф. Агнешки Матусяк (Вроцлав, Польща) та проф. Наталі Малютіної (Одеса, Україна). Доповідь про пам'ятник творцю есперанто Лазарю Заменгофу в Одесі символічно завершила роботу наукової конференції.

Цьогорічна конференція з українсько-польського циклу продемонструвала наявність потужних, належним чином ще не дослідже-

них пасіонарних топосів колоритної та самобутньої аури нашого міста, мозаїчність образу Одеси та органічну змонтованість польського інгредієнту в архітектоніку південноукраїнської культури, історії, літератури. Конструктивні, прийняті в полі діалогу і партнерської співпраці, рішення конференції уможливлюють масштабний науково-практичний проект, започаткований українськими та польськими гуманітаріями.

Артур Малиновський

Стаття надійшла до редакції 19 вересня 2018 р.